

Czwartek, 7 maja 2009 r.

57. stwierdza, że traktat z Lizbony będzie miał również wpływ, chociaż ograniczony, kolejno na nowe specjalne uprawnienia nadane Unii; oświadcza, że jest gotowy do przeanalizowania we właściwym czasie konkretnych skutków wykonywania tych nowych uprawnień; uważa, że wszystkie te uprawnienia na pewno nie będą wykonywane natychmiast po wejściu w życie traktatu z Lizbony, lecz w miarę opracowywania związanych z nimi wniosków legislacyjnych; uważa jednak, że nie powinny one być finansowane ze szkodą dla finansowania obecnych działań Unii;

Koordinacja z budżetami krajowymi

58. wzywa parlamenty krajowe do corocznego udziału we wspólnej debacie publicznej na temat wytycznych do polityk budżetowych na szczeblu krajowym i wspólnotowym, poprzedzającej rozpatrywanie odnośnych projektów budżetu, tak aby już na samym początku wprowadzić wspólne ramy refleksji umożliwiające koordynację polityk krajowych państw członkowskich, z jednoczesnym uwzględnieniem wkładu wspólnotowego;

59. zaznacza, że decyzję o podziale wydatków budżetowych Unii w związku z głównymi celami Unii znacznie wyjaśniałoby publikowanie każdego roku przez wszystkie państwa członkowskie krajowych, i ewentualnie regionalnych, środków budżetowych, które są przeznaczane na realizację przedmiotowych celów;

*

* *

60. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie oraz Komisji, jak również parlamentom państw członkowskich.

Sytuacja w Republice Mołdowy

P6_TA(2009)0384

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 maja 2009 r. w sprawie sytuacji w Republice Mołdowy

(2010/C 212 E/10)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swe poprzednie rezolucje w sprawie Republiki Mołdowy, zwłaszcza rezolucję z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie wyborów parlamentarnych w Mołdowie⁽¹⁾, a także rezolucje dotyczące europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) i współpracy regionalnej w rejonie Morza Czarnego,
- uwzględniając oświadczenie końcowe oraz zalecenia Parlamentarnej Komisji Współpracy UE-Republika Mołdowy z posiedzenia w dniach 22 i 23 października 2008 r.,
- uwzględniając dokument strategiczny Komisji z 2004 r. zawierający sprawozdanie dotyczące Republiki Mołdowy,
- uwzględniając porozumienie o partnerstwie i współpracy podpisane dnia 28 listopada 1994 r. pomiędzy Republiką Mołdowy i UE, które weszło w życie dnia 1 lipca 1998 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 grudnia 2008 r. w sprawie partnerstwa wschodniego (COM(2008)0823),

⁽¹⁾ Dz.U. C 304 E z 1.12.2005, s. 398.

Czwartek, 7 maja 2009 r.

- uwzględniając pomoc udzieloną Republice Mołdowy przez Unię Europejską w ramach europejskiego instrumentu sąsiedztwa i partnerstwa (ENPI) obejmującą projekt na rzecz wsparcia wyborów w Republice Mołdowy, który zapewnił pomoc finansową na rzecz wolnych i uczciwych wyborów w Republice Mołdowy,
 - uwzględniając plan działania EPS między UE a Republiką Mołdowy przyjęty na siódmym posiedzeniu Rady Współpracy UE-Republika Mołdowy w dniu 22 lutego 2005 r., a także coroczne sprawozdania okresowe z postępu prac dotyczących Republiki Mołdowy,
 - uwzględniając umowę dotyczącą ułatwiania procedury wydawania wiz zawartą pomiędzy UE i Republiką Mołdowy w 2007 r.,
 - uwzględniając oświadczenie w sprawie wstępnych ustaleń i wniosków Międzynarodowej misji obserwacji wyborów parlamentarnych w Republice Mołdowy z dnia 5 kwietnia 2009 r. oraz powyborcze sprawozdanie sporządzone przez Biuro OBWE ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka za okres 6–17 kwietnia 2009 r.,
 - uwzględniając wspólne oświadczenie wydane dnia 9 kwietnia 2009 r. przez ministrów spraw zagranicznych Francji, Czech i Szwecji w sprawie sytuacji w Republice Mołdowy,
 - uwzględniając oświadczenia prezydencji UE z dni 7 i 8 kwietnia 2009 r. w sprawie sytuacji w Republice Mołdowy,
 - uwzględniając konkluzje Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych, której posiedzenie odbyło się w dniach 27-28 kwietnia 2009 r., a także wymianę poglądów w tej sprawie z prezydentką UE, która odbyła się na posiedzeniu Komisji Spraw Zagranicznych Parlamentu w dniu 28 kwietnia 2009 r.,
 - uwzględniając oświadczenia z dnia 7 i 11 kwietnia 2009 r. wydane przez Wysokiego Przedstawiciela UE ds. WPZiB Javiera Solanę w sprawie sytuacji w Republice Mołdowy,
 - uwzględniając oświadczenia z dni 6, 7 i 11 kwietnia 2009 r. wydane przez komisarz ds. stosunków zewnętrznych Benitę Ferrero-Waldner w sprawie sytuacji w Republice Mołdowy,
 - uwzględniając oświadczenie z dnia 12 kwietnia 2009 r. wydane przez misję ONZ przebywającą w Republice Mołdowy,
 - uwzględniając rezolucję Rady Europy nr 1280 z dnia 24 kwietnia 2002 r.,
 - uwzględniając mołdawskie memorandum Amnesty International z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie sytuacji w Republice Mołdowy podczas wydarzeń w dniu 7 kwietnia 2009 r. oraz po nich,
 - uwzględniając sprawozdanie delegacji *ad hoc* Parlamentu do Republiki Mołdowy, która odwiedziła ten kraj w dniach 26-29 kwietnia 2009 r.,
 - uwzględniając art. 103 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że EPS oraz przewidziana niebawem inauguracja partnerstwa wschodniego są dowodem uznania europejskich aspiracji Republiki Mołdowy oraz jej znaczenia jako kraju silnie związanego historycznie, kulturowo i gospodarczo z państwami członkowskimi Unii Europejskiej,
- B. mając na uwadze, że plan działania UE-Republika Mołdowy ma na celu zachęcanie do politycznych i instytucjonalnych reform w Republice Mołdowy, w tym także w dziedzinie demokracji i praw człowieka, praworządności, niezawisłości sądownictwa i wolności mediów, a także dobrych stosunków sąsiedzkich,

Czwartek, 7 maja 2009 r.

- C. mając na uwadze, że celem wyznaczonym na czerwiec 2009 r. jest rozpoczęcie negocjacji w sprawie nowej umowy między Republiką Mołdowy a UE w ramach Rady Współpracy UE-Republika Mołdowy,
- D. mając na uwadze, że Republika Mołdowy jest członkiem Rady Europy i OBWE, a zatem zobowiązała się do prawdziwego promowania demokracji i poszanowania praw człowieka, w tym w dziedzinie zapobiegania i zwalczania tortur, złego traktowania i innych form niehumanitarnego i poniżającego traktowania,
- E. mając na uwadze, że wybory parlamentarne w Republice Mołdowy miały miejsce w dniu 5 kwietnia 2009 r. i że monitorowała je Międzynarodowa Misja Obserwacji Wyborów złożona z członków Biura OBWE ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka oraz przedstawicielei Parlamentu Europejskiego, Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE i Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy,
- F. mając na uwadze wyrażane przed wyborami poważne obawy dotyczące rządowej kontroli nad mediami publicznymi, zastraszania i nękania przywódców opozycji i prywatnych mediów oraz nadużywania przez partię rządzącą zasobów administracyjnych do jej własnych celów,
- G. mając na uwadze, że od 500 000 do miliona Mołdawian mieszka za granicą i że przed wyborami z dnia 5 kwietnia 2009 r. kilkakrotnie wysyłano do mołdawskich władz apele podpisane przez wiele organizacji pozarządowych i stowarzyszeń zrzeszających mołdawską diasporę, w tym apel skierowany do prezydenta Republiki Mołdowy, przewodniczącego parlamentu i premiera Republiki Mołdowy z lutego 2009 r. dotyczący środków pozbawiających prawa do głosu Mołdawian mieszkających za granicą, które to apele zostały zignorowane; mając na uwadze bardzo niewielką (22 000) liczbę Mołdawian głosujących poza granicami Republiki Mołdowy,
- H. mając na uwadze, że faktyczne władze separatystycznego regionu Naddnieprza uniemożliwiły uczestnictwo w wyborach dużej liczbie obywateli Mołdowy,
- I. mając na uwadze, że Międzynarodowa Misja Obserwacji Wyborów oświadczyła we wstępnych ustaleniach, że wybory spełniły wiele międzynarodowych norm i zobowiązań, lecz że konieczna jest dalsza poprawa w celu uwolnienia procesu wyborczego od zbędnych zakłóceń administracyjnych oraz w celu zwiększenia zaufania społecznego,
- J. mając na uwadze, że partie opozycyjne i Koalicja 2009 skarżyły się na poważne nieprawidłowości, jakie wystąpiły podczas wyborów 5 kwietnia 2009 r. w przygotowaniu list uprawnionych do głosowania i list uzupełniających oraz podczas liczenia i selekcji kart do głosowania,
- K. mając na uwadze, że po ponownym przeliczeniu głosów w dniu 21 kwietnia 2009 r. Główna Komisja Wyborcza opublikowała ostateczne wyniki wyborów, które zostały zatwierdzone przez Trybunał Konstytucyjny w dniu 22 kwietnia 2009 r.,
- L. mając na uwadze, że wydarzenia, jakie nastąpiły po wyborach, cechowało użycie siły oraz przytłaczająca kampania zastraszania i przemocy ze strony mołdawskiego rządu, co wzbudza wątpliwości co do rzeczywistego zaangażowania mołdawskich władz na rzecz demokratycznych wartości i praw człowieka oraz co do istnienia społecznego zaufania do tych władz,
- M. mając na uwadze, że pokojowe protesty spowodowane były wątpliwościami dotyczącymi uczciwości wyborów i brakiem zaufania do instytucji publicznych, w tym do instytucji sprawujących pieczę nad procedurą wyborczą, oraz mając na uwadze, że godne ubolewania akty przemocy i wandalizmu zostały wykorzystane przez władze do zastraszania społeczeństwa obywatelskiego w sposób gwałtowny i nieproporcjonalny oraz do dalszego ograniczenia już obecnie wątpliwych podstawowych praw i wolności obywateli Republiki Mołdowy,
- N. mając na uwadze, że przyjmuje się, iż co najmniej 310 osób zostało aresztowanych i zatrzymanych, przy czym pewna liczba aresztowanych nadal przebywa w więzieniach, a po aresztowaniu przetrzymywani byli systematycznie źle traktowani na posterunkach policji w stopniu, w jakim można by to uznać za tortury,

Czwartek, 7 maja 2009 r.

- O. mając na uwadze, że pobicia i nieuzasadnione aresztowania osób cywilnych przez niezidentyfikowane jednostki policyjne wydawały się nie mieć na celu uspokojenia nastrojów, ale raczej doprowadzenie do zamierzonych aktów represji,
- P. mając na uwadze, że w tym kraju nadal mają miejsce poważne przypadki łamania praw człowieka popełniane przez mołdawskie władze, nieuzasadnione nękanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i protestujących, a także przypadki braku przestrzegania praworządności i odnośnych europejskich konwencji, których Republika Mołdowy jest sygnatariuszem,
- Q. mając na uwadze, że rząd Republiki Mołdowy oskarżył Rumunię o zaangażowanie w powyborcze demonstracje i wydalili ambasadora Rumunii; mając na uwadze, że mołdawski rząd przywrócił również obowiązek wizowy dla obywateli tego państwa członkowskiego UE,
- R. mając na uwadze, że należy podkreślić, iż nie pojawiły się żadne poważne poszlaki czy dowody, na podstawie których którekolwiek z państw członkowskich UE mogłoby zostać oskarżone o to, że odpowiada za pełne przemocy wydarzenia ostatnich tygodni,
- S. mając na uwadze, że prawdziwe i harmonijne partnerstwo można rozwijać wyłącznie w oparciu o wspólne wartości, ze szczególnym uwzględnieniem demokracji, praworządności oraz poszanowania praw człowieka i swobód obywatelskich,
- T. mając na uwadze, że poprzez program na rzecz partnerstwa wschodniego Unia Europejska stara się zwiększyć stabilność, zaprowadzić lepsze rządy i wzmocnić rozwój gospodarczy w Republice Mołdowy i w innych państwach za wschodnimi granicami UE,
1. podkreśla wagę bliższych stosunków pomiędzy UE a Republiką Mołdowy oraz potwierdza potrzebę współpracy na rzecz wzmocnienia stabilności, bezpieczeństwa i dobrobytu na kontynencie europejskim, aby uniknąć pojawienia się nowych linii podziału;
 2. potwierdza swe zaangażowanie na rzecz kontynuacji konkretnego i ukierunkowanego na osiągnięcie celów dialogu z Republiką Mołdowy, ale przywiązuje wielką wagę do wprowadzenia wyraźnych zapisów dotyczących praworządności i poszanowania praw człowieka przy jednoczesnym podkreśleniu, że dalsze zacieśnianie stosunków, w tym dzięki zawarciu nowego rozszerzonego porozumienia, powinno być uzależnione od rzeczywistego i widocznego zaangażowania ze strony mołdawskich władz na rzecz demokracji i praw człowieka;
 3. podkreśla że pełne przestrzeganie międzynarodowych norm demokratycznych przed wyborami, podczas ich trwania i po zakończeniu procesu wyborczego ma zasadnicze znaczenie dla dalszego rozwoju stosunków między Republiką Mołdowy a Unią Europejską;
 4. stanowczo potępia rozległą kampanię mającą na celu zastraszanie, poważne łamanie praw człowieka oraz wszelkie inne nielegalne działania przeprowadzone przez mołdawski rząd w następstwie wyborów parlamentarnych;
 5. nalega, aby mołdawskie władze natychmiast zaprzestały wszelkich nielegalnych aresztowań i przeprowadziły rządowe działania zgodnie z podjętymi przez ten kraj zobowiązaniami międzynarodowymi i obowiązkami wynikającymi z demokracji, praworządności i praw człowieka;
 6. jest szczególnie zaniepokojony bezprawnymi i bezpodstawnymi aresztowaniami oraz szeroko rozpowszechnionym łamaniem praw człowieka osób aresztowanych, zwłaszcza jeśli chodzi o prawo do życia, prawo do nie bycia poddawanym fizycznemu maltretowaniu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu, torturom i karom, jak i prawo do wolności i bezpieczeństwa, prawo do uczciwego procesu oraz prawo do organizowania zgromadzeń, zrzeszania się i wolności słowa, a także jest zaniepokojony faktem, że nadużycia te nadal mają miejsce;

Czwartek, 7 maja 2009 r.

7. podkreśla, że na szczeblu krajowym należy podjąć dialog z udziałem rządu i partii opozycyjnych w ramach poważnych wysiłków na rzecz zasadniczej poprawy procedur demokratycznych i funkcjonowania instytucji demokratycznych w Republice Mołdowy i że w ramach tego dialogu należy niezwłocznie zająć się nieprawidłowościami odnotowanymi w ustaleniach Międzynarodowej Misji Obserwacji Wyborów;
8. podkreśla jednak, że wewnętrzne napięcia w Republice Mołdowy są bardzo duże i w związku z tym jest głęboko przekonany, że istnieje pilna potrzeba utworzenia niezależnej komisji śledczej z udziałem UE, Komitetu Rady Europy ds. zapobiegania torturom oraz niezależnych ekspertów, mającej na celu bezstronny i jawny proces dochodzenia;
9. zwraca się o postawienie przed sądem wszystkich osób odpowiedzialnych za przemoc wobec zatrzymanych; wzywa ponadto, by ustalenia komisji śledczej doprowadziły także do rzeczywistej reformy systemu prawnego i służb policyjnych w Republice Mołdowy;
10. wzywa do przeprowadzenia specjalnego dochodzenia w sprawie śmiertelnych ofiar wydarzeń, które miały miejsce po wyborach, a także w sprawie wszystkich zarzutów dotyczących gwałtów i złego traktowania aresztowanych oraz w sprawie politycznie motywowanych zatrzymań, takich jak w przypadku Anatola Mătăsaru i Gabriela Stati;
11. potępia kampanię zastraszania wszczętą przez mołdawskie władze przeciw dziennikarzom, przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego i partiom opozycyjnym, obejmującą zwłaszcza aresztowania i wydalenia dziennikarzy, przerwy w dostępie do stron internetowych i stacji telewizyjnych, nadawanie propagandy w kanałach publicznych i blokowanie przedstawicielom opozycji dostępu do mediów publicznych; uważa, że działania te mają na celu odizolowanie Republiki Mołdowy od krajowych i międzynarodowych mediów i społecznej kontroli; z ubolewaniem potępia kontynuowanie tego typu cenzury widocznej w korespondencji wysłanej przez ministra spraw wewnętrznych i ministra sprawiedliwości do organizacji pozarządowych, partii politycznych i mediów;
12. głęboko ubolewa nad decyzją władz mołdawskich o wydaleniu rumuńskiego ambasadora i o wprowadzeniu obowiązku wizowego dla obywateli tego państwa członkowskiego UE; podkreśla, że dyskryminacja obywateli UE na podstawie ich przynależności państwowej jest nie do przyjęcia, oraz wzywa władze mołdawskie, żeby przywróciły system bezwizowy dla obywateli Rumunii;
13. wzywa jednocześnie Radę i Komisję do dokonania przeglądu systemu wizowego UE w odniesieniu do Republiki Mołdowy w celu złagodzenia warunków udzielania wiz obywatelom Republiki Mołdowy, zwłaszcza wymogów finansowych, oraz umożliwienia wprowadzenia lepszych regulacji dotyczących podróży; ma jednak nadzieję, że Mołdawianie nie wykorzystają ulepszonych systemu ubiegania się o wize i podróżowania do rozpoczęcia masowych wyjazdów z kraju, lecz że zachęci ich to do aktywnego działania na rzecz dalszego rozwoju ojczyzny;
14. zauważa, że zarzuty jakoby jakiś kraj UE był zaangażowany w te wydarzenia wydają się bezpodstawne i nie były omawiane ani powtarzane podczas spotkań, jakie odbyła delegacja *ad hoc* w Republice Mołdowy;
15. domaga się natychmiastowych i konkretnych dowodów na potwierdzenie wszelkich zarzutów mołdawskiego rządu dotyczących rzekomo przestępczych czynów protestujących i udziału obcych rządów;
16. przyjmuje do wiadomości oświadczenia mołdawskich władz odnośnie do wszczęcia postępowania karnego w sprawie „próby przejęcia władzy państwowej w dniu 7 kwietnia 2009 r.” oraz wzywa do przeprowadzenia dochodzenia w sposób jawny i do wyjaśnienia wszystkich zarzutów stawianych przez mołdawskie władze odnośnie do ewentualnego udziału w tych wydarzeniach co najmniej jednego kraju trzeciego;
17. uważa za niedopuszczalne przedstawianie wszystkich protestów jako czynów przestępczych i jako rzekomego „spisku antykonstytucyjnego”, choć potępia wszystkie akty przemocy i wandalizmu; uważa, że pokojowe protesty były w znacznym stopniu spowodowane wątpliwościami dotyczącymi uczciwości wyborów, brakiem zaufania do instytucji publicznych i niezadowolaniem ze społecznej i gospodarczej sytuacji w Republice Mołdowy;

Czwartek, 7 maja 2009 r.

18. uważa, że konstruktywny dialog z partiami opozycyjnymi, społeczeństwem obywatelskim i przedstawicielami organizacji międzynarodowych jest jedynym wyjściem z obecnej sytuacji w Republice Mołdowy;
19. podkreśla, że każde nowe wybory wymagają porozumienia pomiędzy opozycją a rządem w sprawie konkretnej poprawy procesu wyborczego;
20. powtórnie podkreśla znaczenie niezawisłości sądownictwa i domaga się podjęcia dalszych kroków w celu zagwarantowania niezależności redakcyjnej wszystkich mediów, w tym Radia Telewizji Mołdowa, a także zaprzestania wszelkich szykan wobec kanału ProTV i wszelkich pogroźek w związku z przedłużeniem mu licencji, a także domaga się znacznej poprawy mołdawskiego prawa wyborczego jako najważniejszych elementów wszelkich przyszłych wyborów i umacniania demokracji w Republice Mołdowy;
21. wyraża ubolewanie, że mołdawski rząd nie podjął żadnych starań na rzecz ułatwienia udziału w głosowaniu mieszkającym za granicą obywatelom Mołdawii zgodnie z sugestiami Komisji Weneckiej Rady Europy; wzywa władze Republiki Mołdowy do przyjęcia we właściwym czasie koniecznych środków, by to umożliwić;
22. podkreśla poważne rozbieżności pomiędzy wstępnym sprawozdaniem misji obserwacyjnej Biura OBWE ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka w sprawie przeprowadzenia wyborów a oskarżeniami o szeroko rozpowszechnione nadużycia ze strony znacznej liczby mołdawskich organizacji pozarządowych; wskazuje, że rozbieżności takie należy uwzględnić w każdym przeprowadzanym w przyszłości przeglądzie działań monitorujących ze strony misji obserwacyjnej biura OBWE ds. Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka oraz udziału UE w międzynarodowych wyborczych misjach obserwacyjnych;
23. uważa, że w celu zachowania wiarygodności wobec ludności Republiki Mołdowy UE powinna zaangażować się w rozwiązanie obecnego problemu w sposób proaktywny, głęboki i wszechstronny; wzywa Radę do rozważenia możliwości wysłania do Republiki Mołdowy misji dotyczącej państwa prawnego w celu wsparcia organów ścigania w procesie reform, zwłaszcza w obszarach policji i wymiaru sprawiedliwości;
24. podkreśla, że Rada, Komisja i państwa członkowskie muszą w pełni wykorzystać europejską politykę sąsiedztwa, a w szczególności nowy program na rzecz partnerstwa wschodniego, celem wzmocnienia stabilności, zapewnienia lepszych rządów i zrównoważonego rozwoju gospodarczego w Republice Mołdowy i w innych krajach na wschodnich granicach Unii;
25. wzywa Komisję do zagwarantowania, aby fundusze UE udostępniane Republice Mołdowy w dziedzinie praw człowieka i podstawowych swobód miały szerszy zasięg, szczególnie poprzez pełne wykorzystanie europejskiego instrumentu na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka oraz postanowień europejskiego instrumentu sąsiedztwa i partnerstwa; wzywa Komisję do przedłożenia mu szczegółowego sprawozdania w sprawie wykorzystania wszystkich funduszy UE w Republice Mołdowy, ze szczególnym naciskiem na fundusze przyznane na dobre zarządzanie i rozwój demokracji;
26. wzywa Radę i Komisję, żeby wzmocniły mandat specjalnego przedstawiciela UE ds. Republiki Mołdowy zarówno w zakresie treści, jak i środków;
27. ponownie potwierdza wsparcie dla integralności terytorialnej Republiki Mołdowy oraz zwraca uwagę, że rozwiązanie kwestii naddniestrzańskiej wymaga silniej zaznaczonej roli UE;
28. podkreśla ponownie, że Unia Europejska musi dołożyć wszelkich starań, by zapewnić obywatelom Republiki Mołdowy prawdziwie europejską przyszłość; wzywa wszystkie siły polityczne w Republice Mołdowy i partnerów tego kraju, by nie wykorzystywali obecnego braku stabilności do zawrócenia Mołdowy z drogi ku Europie;
29. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Zgromadzeniom Parlamentarnym Rady Europy i OBWE oraz rządowi i parlamentowi Republiki Mołdowy.